

ZÁPADOČESKÁ GALERIE V PLZNI PŘEDSTAVUJE TVORBU JEDNOHO Z NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH POLSKÝCH UMĚLCŮ 20. STOLETÍ

JERZY NOWOSIELSKI (1923–2011): MEZI AKTEM A IKONOU

Plzeň, 7. 9. 2023 – V letošním roce uplyne 100 let od narození jednoho z nejvýznamnějších polských umělců 20. století Jerzyho Nowosielského. Při této příležitosti představuje Západočeská galerie v Plzni ve spolupráci s Polským institutem v Praze jeho tvorbu, vyznačující se neopakovatelným modernistickým stylem a neuvěřitelnou rozmanitostí témat, českému publiku. Výstava *Jerzy Nowosielski (1923–2011): Mezi aktem a ikonou* je v přednáškovém sále v Pražské 13 v Plzni k vidění od 8. září do 1. října.

Od narození významného krakovského malíře, filozofa a pravoslavného teologa Jerzyho Nowosielského uplynulo letos v lednu 100 let. O jeho důležitosti pro polskou kulturu svědčí i to, že polský Sejm vyhlásil rok 2023 Rokem Nowosielského. Západočeská galerie v Plzni ve spolupráci s Polským institutem v Praze připravila komorní výstavu reprodukcí jeho děl, kterou je možné navštívit v přednáškovém sále a také na dvorku v Pražské 13 v Západočeské galerii v Plzni.

„Na výstavě je zachycen pouze úzký výběr z díla tohoto umělce, který ale přesto prezentuje veškerá témata jeho zájmu, která jsou neobvykle široká. Jerzy Nowosielski se věnoval jak sakrálnímu, tak profánnímu umění, stylově jeho dílo spojuje modernistický výtvarný jazyk. Autorův původ, východiska, životní okolnosti a umělecká průprava však propůjčují tomuto jazyku osobitou povahu a náplň,“ komentuje Nowosielského tvorbu kurátor výstavy Petr Jindra ze Západočeské galerie v Plzni.

Jerzy Nowosielski na cestě k vlastnímu uměleckému stylu prošel několikerou iniciací: avantgardní, surrealistickou a náboženskou (pravoslavnou). Právě směs takto různorodých, zdánlivě protichůdných tradic – malířské avantgardy, imaginace surrealismu a strnulých pravidel pravoslavného kánonu ikonické malby – dodává jeho umění výjimečnou, neopakovatelnou atmosféru.

„Nowosielski je pro mne symbolem něčeho, co vnímám jako důležitý rys polské kultury obecně: stálé napětí mezi tradicí a avantgardou, mezi posvátným a profánním a také mezi Západem a Východem. Jen málo umělců dokázalo všechny tyto polohy, jejich pronikání a střetávání, ve své tvorbě zachytit,“ sděluje k Nowosielského tvorbě ředitel Polského institutu v Praze Maciej Ruczaj.

Výstava *Jerzy Nowosielski (1923–2011): Mezi aktem a ikonou* je v přednáškovém sále v Pražské 13 v Plzni k vidění od 8. září do 1. října. Otevřeno je každý den kromě pondělí od 10 do 18 hodin a vstup na výstavu je zdarma.

Výstava se koná v rámci cyklu *PL in PLzeň*, který pořádá Polský institut v Praze ve spolupráci s městem Plzeň.

Zvláštní poděkování patří pravoslavné farnosti Zesnutí Nejsvětější Marie Panny v Krakově, která vlastní autorská práva k sakrální tvorbě Jerzyho Nowosielského, a galerii Starmach v Krakově.

Jerzy Nowosielski (1923–2011)

Malíř, pravoslavný teolog, filozof – jeden z nejvýznamnějších polských umělců druhé poloviny 20. století. Narodil se v Krakově, kde také prožil většinu svého života. Jako syn Łemka (Łemkové jsou karpatské rusínské etnikum z polsko-slovensko-ukrajinského pohraničí) a popoštěné Rakušanky byl vychováván na pomezí latinské a ortodoxní kultury.

Jeho malířské umění je příkladem soudržné estetiky, založené na teologii ikony a duchovním odkazu pravoslaví. Důležitou součástí jeho díla jsou sakrální nástěnné malby; umělec navrhoval interiéry svatostánků různých křesťanských církví, avšak dokázal využít byzantskou uměleckou tradici také ve světské malbě: krajinomalbě, aktech či abstrakci. Jeho neopakovatelný styl se formoval na křižovatce tradic Západu a Východu – avantgardy a byzantského umění. Ze surrealismu převzal atmosféru víceznačnosti a tajemství; z ikony pak hieratičnost, silnou konturu a plošnost tvarů, a také symboliku světla a barvy. Malířské ztvárnění skutečnosti v Nowosielského dílech není ani tak simplifikací, jako spíše zhuštěním reality, snahou vystihnout podstatu světa. Svou harmoničností a klidnou logikou kompozice se Nowosielského malby stávají výrazem přijetí reality. Smíření se světem, které se v těchto obrazech skrývá, může přinášet návštěvníkům výstav velké potěšení.

JERZY NOWOSIELSKI (1923–2011): MEZI AKTEM A IKONOU

přednáškový sál a dvorek ZČG, Pražská 13, Plzeň

8. září – 1. října 2023

Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin

Vstup zdarma

Kurátor výstavy: Petr Jindra

Produkce výstavy: Gabriela Darebná

Spolupráce: Jitka Rohanová, Polský institut v Praze